COFNODION CYFARFOD Y PWYLLGOR TROSOLWG A CHRAFFU CORFFORAETHOL A GYNHALIWYD DRWY DDULL HYBRID YN SIAMBR Y CYNGOR – Y SWYDDFEYDD DINESIG, STRYD YR ANGEL, PEN-Y-BONT AR OGWR, CF31 4WB DDYDD MAWRTH 28 IONAWR 2025 AM 10:00

Yn bresennol

CynghoryddF D Bletsoe - Cadeirydd

JPD Blundell	RM Gravell	GH Haines

Yn bresennol yn rhithiol

HJ David	S J Griffiths	M L Hughes	T Thomas
A Ulberini-Williams	AJ Williams		

Ymddiheuriadau am Absenoldeb

RL Penhale-Thomas and E D Winstanley

Gwahoddedigion

Cynghorydd John Spanswick	Arweinydd
Cynghorydd Jane Gebbie	Dirprwy Arweinydd / Aelod Cabinet Gwasanaethau Cymdeithasol, Iechyd a Llesiant
Cynghorydd Hywel Williams	Aelod Cabinet Cyllid a Pherfformiad
Cynghorydd Martyn Jones	Aelod Cabinet Addysg a Gwasanaethau Ieuenctid
Cynghorydd Paul Davies	Aelod Cabinet Newid Hinsawdd a'r Amgylchedd
Cynghorydd Eugene Caparros	Aelod Cabinet Adnoddau (Rhannu Swydd)
Cynghorydd Melanie Evans	Aelod Cabinet Adnoddau (Rhannu Swydd)
Cynghorydd Neelo Farr	Aelod Cabinet Adfywio, Datblygu Economaidd a Thai
Mark Shepherd	Y Prif Weithredwr
Carys Lord	Prif Swyddog – Cyllid, Tai a Newid
Lindsay Harvey	Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg, Y Blynyddoedd Cynnar a Phobl Ifanc
Claire Marchant	Cyfarwyddwr Corfforaethol - Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant
Janine Nightingale	Cyfarwyddwr Corfforaethol - Cymunedau
Kelly Watson	Prif Swyddog - Gwasanaethau Cyfreithiol a Rheoleiddiol, Adnoddau Dynol a Pholisi Corfforaethol

This document is available in English / Mae’r ddogfen hon ar gael yn Saesneg.

Deborah Exton	Dirprwy Bennaeth Cyllid
Martin Morgans	Pennaeth Partneriaethau a Thai
Nigel Smith	Rheolwr Grŵp - Prif Gyfrifydd

Swyddogion:

Meryl Lawrence	Uwch Swyddog Gwasanaethau Democrataidd – Craffu
Jessica McLellan	Swyddog Craffu

Datgan Buddiant

Cynghorydd Amanda Williams - Personol - Eitem 3 - Llywodraethwr yr Awdurdod Addysg Lleol yn Ysgol Gyfun Brynteg a Llywodraethwr y Cyngor Cymuned yn Ysgol Gynradd Coety.
Cynghorydd Alex Ulberini-Williams - Personol – Eitem 3 - Ei ŵr yn gweithio fel athro cerddoriaeth mewn awdurdod lleol arall.
Cynghorydd Tim Thomas - Personol - Eitem 3 - Yn rhinwedd ei swydd, mae wedi cysylltu ag Ysgrifennydd y Cabinet a Llywodraeth Cymru ynghylch cynyddu'r cyflenwad tai a lleihau digartrefedd, ac mae ei wraig yn gweithio fel athrawes mathemateg a cherddoriaeth mewn awdurdod lleol arall.
Cynghorydd Martin Hughes - Personol - Eitem 3 - Mae ei ferch yn bennaeth cerddoriaeth mewn awdurdod lleol cyfagos a'i wraig yn diwtor cerddoriaeth preifat, y ddwy ohonynt wedi elwa ar y gwasanaeth cerdd yn y gorffennol.

144. Strategaeth Ariannol Tymor Canolig 2025-26 hyd 2028-29 a'r Broses ar gyfer Ymgynghori ar D

Penderfyniad a Wnaed	PENDERFYNWYD: Yn dilyn ystyriaeth fanwl o’r adroddiad a’i atodiadau gydag Aelodau’r Cabinet a Swyddogion, cytunodd y Pwyllgor i gyflwyno’r Argymhellion yn Atodiadau A a B i’r Cabinet ar 4 Chwefror 2025 fel rhan o’r broses ymgynghori ar y gyllideb, yn amodol ar yr ychwanegiadau a’r diwygiadau a ganlyn: **Argymhellion** 1. Gwasanaeth Cerdd Pen-y-bont ar Ogwr Trafododd y Pwyllgor y swm aruthrol o sylwadau yr oeddent wedi'u cael gan benaethiaid, rhieni a dysgwyr ynghylch effaith bwerus Gwasanaeth Cerdd Pen-y-bont ar Ogwr ar fywydau a llesiant pawb sy’n ei ddefnyddio, gan amlygu ei bwysigrwydd hefyd i'r dysgwyr hynny sy’n cael y byd academaidd neu'r byd chwaraeon yn anodd. **Argymhellodd** y Pwyllgor **yn gryf** y dylid cadw Gwasanaeth Cerdd Pen-y-bont ar Ogwr fel gwasanaeth â

	chymhorthdal llawn. Fodd bynnag, gan gydnabod ei fod yn achosi pwysau sylweddol ar y gyllideb, roedd y Pwyllgor o'r farn fod y Gwasanaeth yn creu cymaint o werth fel ei fod yn **argymell** y dylid gohirio cynnig lleihau cyllideb EEYYP 12, o leiaf, nes archwilio'r holl fodelau darparu eraill posibl i sicrhau bod modd i'r Gwasanaeth barhau yn y tymor hir. Ymhellach i hyn, **argymhellodd** y Pwyllgor y dylai unrhyw fodel darparu arall, p'un a oedd yn cynnwys rhanddeiliaid eraill neu fodelau cyfraniad rhieni neu beidio, barhau i ddarparu'r Gwasanaeth am ddim, o leiaf i ddysgwyr o deuluoedd incwm isel. 2. <u>Gwasanaethau Cwnsela</u> Yn ogystal â'r sylwadau a wnaed gan SOSC 1 ynghylch Cynnig Lleihau Cyllideb EEYYP 3: *y dylid archwilio cyfleoedd ymhellach i ganfod modelau darparu eraill, fel partneriaethau dielw neu fasnachol, er mwyn parhau i ddarparu'r gwasanaethau pwysig hyn,* pwysleisiodd COSC bwysigrwydd gweithio gyda phartneriaid ac **argymhellodd** y dylai'r Awdurdod gydweithio'n agos â Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg i roi cymorth er budd iechyd meddwl a lesiant plant a phobl ifanc ar draws y fwrdeistref sirol. 3. <u>EEYYP a Phwysau ar Gyllidebau Ysgolion</u> Yn dilyn cefnogaeth SOSC 1 o blaid y cynigion yn gysylltiedig â phwysau cyllidebol, roedd y Pwyllgor yn dymuno cefnogi cynyddu'r gyllideb ar gyfer Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) yn benodol. Fodd bynnag, **argymhellodd** y Pwyllgor y dylid taro cydbwysedd gofalus rhwng y cynnig i gynyddu'r gyllideb i ddarparu cymorth ychwanegol i rai ag ADY a'r galw a'r effaith y byddai cynigion i leihau cyllidebau yn gysylltiedig ag ADY yn ei chael ar staff a chefnogaeth i ddysgwyr. 4. <u>Cyllidebau Dirprwyedig Ysgolion – SCH 1</u> Trafododd yr Aelodau sylwadau a dderbyniwyd gan benaethiaid ynghylch yr effaith andwyol y byddai'r toriad pellach o 1% yn ei chael ar eu gallu i ddarparu ystod eang o wasanaethau, ac ar eu cyllidebau a oedd eisoes mewn diffyg sylweddol, gan gynnwys yr effaith sylweddol ar staffio a llesiant staff, y posibilrwydd o ddosbarthiadau mwy, culhau'r cwricwlwm a'r effaith bosibl ar ddarpariaethau ychwanegol fel gweithgareddau allgwricwlaidd. **Argymhellodd** y Pwyllgor felly fod COSC yn cefnogi'n llwyr argymhelliad SOSC 1, sef *y dylid gofyn i'r Cabinet wneud popeth o fewn ei allu i gael gwared â'r arbediad o 1% a gynigiwyd i'r gyllideb ysgolion,* ac y dylai'r Cabinet ailystyried y gostyngiad sylweddol hwn a gynigiwyd i'r gyllideb am y rhesymau uchod.

	5. Arian grant Gofynnodd y Pwyllgor am ddadansoddiad o werth y cyllid grant y gallai'r Cyngor ddisgwyl ei gael gan Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru yn 2025/26, gan gynnwys yr amserlen ddisgwyliedig ar gyfer ei dderbyn ac a oedd hyn yn cynrychioli cynnydd neu ostyngiad o gymharu â blynyddoedd cynt. Rhoddwyd gwybod i'r Pwyllgor, er bod rhai ffigurau pennawd wedi'u derbyn ar sail Cymru gyfan, nad oedd dyraniad Pen-y-bont ar Ogwr yn hysbys hyd yma. Os bydd yr wybodaeth hon ar gael cyn pennu'r gyllideb, **argymhellodd** y Pwyllgor y dylai'r Cabinet ystyried hyn yn rhan o'r amlinelliad ariannol llawn yn ystod proses pennu'r gyllideb. **Gwybodaeth Ychwanegol** 6. Mynegodd y Pwyllgor bryder ynghylch yr anghysondeb canfyddedig rhwng Llywodraeth Cymru yn hyrwyddo buddsoddiad o 4% mewn addysg a Phen-y-bont ar Ogwr yn cynnig toriad o 1% i gyllidebau ysgolion. Dywedwyd wrth y Pwyllgor fod y cyllid ychwanegol a ddyrannwyd i Ben-y-bont ar Ogwr gan Lywodraeth Cymru ar gyfer addysg yng Nghymru yn cyfateb i tua £10.8m. **Gofynnodd** y Pwyllgor am gopi o'r llythyr gan Ysgrifennydd Addysg y Cabinet a roddai ddadansoddiad o'r dyraniad hwn yr oedd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Addysg, Y Blynyddoedd Cynnar a Phobl Ifanc wedi cyfeirio ato. 7. Mynegodd y Pwyllgor bryder ynghylch effaith y gostyngiad yn niferoedd y disgyblion ar y gofrestr ar ysgolion, a **gofynnodd** am niferoedd y disgyblion ar y gofrestr yn y blynyddoedd cynt ac amcanestyniad o'r niferoedd yn y dyfodol, gan gynnwys Nifer y Disgyblion y gellir eu Derbyn ym mhob ysgol. 8. **Gofynnodd** y Pwyllgor am ymateb ysgrifenedig yn rhoi amcangyfrif o werth y refeniw a fyddai'n cael ei golli, ym Maes Parcio Rhiw, yn sgil cadw giât y maes parcio i fyny drwy'r dydd. 9. Rhoddwyd gwybod i'r Pwyllgor fod trefn codi tâl y Cyngor am barcio ceir, gan gynnwys y cynigion parcio am ddim, yn cael ei hadolygu. **Gofynnodd** y Pwyllgor a allai Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Pwnc 3 ystyried gofyn am adroddiad yn manylu ar ganlyniad yr ymarfer y cyfeiriwyd ato uchod, ac i'r adroddiad hwnnw ddangos y gwahaniaeth mewn refeniw rhwng y cyfnod parcio am ddim a model codi tâl llawn.
Dyddiad Gwneud y Penderfyniad	28 Ionawr 2025

This document is available in English / Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg.

145. Monitro Cyllideb 2024-25 - Rhagolygon Refeniw Chwarter 3

Penderfyniad a Wnaed	PENDERFYNWYD: Ar ôl ystyried yr adroddiad a chynnal trafodaeth fanwl ag Aelodau'r Cabinet ac Uwch Swyddogion, gwnaeth y Pwyllgor yr argymhellion a'r ceisiadau a ganlyn am wybodaeth ychwanegol: **Argymhellion** 10. Wrth drafod gorwariant sylweddol mewn rhai gwasanaethau, mynegodd y Pwyllgor bryder fod y tanwariant cyffredinol a oedd wedi'i ragamcanu gan y Cyngor yn cuddio gorwariant sylweddol mewn rhai meysydd, ac **argymhellodd** y dylai'r Awdurdod barhau â'r ymgyrch i geisio lleihau ac ymdrin â'r achosion hyn o orwario. 11. Mynegodd y Pwyllgor bryder eu bod yn dal i ddisgwyl am Bapur Gwyn Llywodraeth Cymru ynghylch trafnidiaeth o'r cartref i'r ysgol, ac mai effaith hynny oedd gorwariant cylchol sylweddol ar ddarpariaeth gwasanaeth. **Argymhellodd** y Pwyllgor fod angen trawsnewid y gwasanaeth a bod angen gweithio gyda'r cyhoedd a'u haddysgu ynghylch y rhwydwaith bysus cyhoeddus. Mynegodd y Pwyllgor bryder hefyd, y byddai adolygiad Llywodraeth Cymru o wasanaethau rhwydwaith bysus a masnachfreinio yn dechrau yng Ngogledd Cymru, felly na fyddai adolygiad o Ben-y-bont ar Ogwr yn cael ei gynnal am o leiaf ddwy flynedd. **Gwybodaeth Ychwanegol** 12. Mynegodd y Pwyllgor bryder ynghylch y cynnydd sylweddol yn y galw ymhlith dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY), a oedd yn gyrru'r gorwariant yn y maes hwn. , Gofynnwyd hefyd a oedd dealltwriaeth ddigonol o'r rhesymau dros y cynnydd yn y galw am wasanaethau ADY, a'r galw tebygol a oedd yn cael ei ragweld. **Gofynnodd** y Pwyllgor am gopi o adroddiad adolygiad Estyn yr oedd y Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg, Y Blynyddoedd Cynnar a Phobl Ifanc wedi cyfeirio ato ynghylch Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 a oedd yn ystyried rhai meysydd anghenion dysgu, a'r gefnogaeth yr oedd ar ddysgwyr ei hangen. Roedd hefyd yn rhoi crynodeb defnyddiol o themâu o sawl ysgol ledled Cymru. 13. Trafododd y Pwyllgor broblemau a etifeddwyd yn sgil y pandemig a oedd yn amharu ar ymddygiad disgyblion. Roedd hyn yn arwain at gynnydd mewn gwaharddiadau ac at y cynnydd sylweddol yn y galw am ddarpariaeth ADY. Mynegwyd pryder y gallai mwy o ffactorau na'r pandemig yn unig fod wrth wraidd y cynnydd yn y galw, a gofynnwyd a oedd angen gwneud gwaith pellach i gael dealltwriaeth lawn o'r

	rhesymau a oedd yn gyrru'r cynnydd yn y galw a'r gorwariant o fewn gwasanaethau ADY. Rhoddwyd gwybod i'r Pwyllgor fod arbenigwyr addysg yn Llywodraeth Cymru yn gwneud darn manwl o waith yn edrych ar y rhesymau wrth wraidd y galw ychwanegol, a **gofynnwyd** a allai'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Pwnc 1 ystyried gwneud cais am yr adroddiad a fanylai ar ganlyniad yr ymarfer uchod, pan fyddai ar gael, neu ei gynnwys yn yr adroddiad ar Ymddygiad a oedd wedi'i gynnwys ar amserlen y Pwyllgor hwnnw, fel bo'n briodol.
Dyddiad Gwneud y Penderfyniad	28 Ionawr 2025

146. Strategaeth Gyfalaf 2025-26

Penderfyniad a Wnaed	PENDERFYNWYD: Ar ôl ystyried yr adroddiad a chynnal trafodaeth ag Aelodau Cabinet ac Uwch Swyddogion y Pwyllgor, nodwyd drafft y Strategaeth Gyfalaf 2025-26 i 2034-35, gan gynnwys Dangosyddion Darbodus 2025-26 i 2034-35 yn Atodiad A.
Dyddiad Gwneud y Penderfyniad	28 Ionawr 2025

147. Eitemau Brys

Penderfyniad a Wnaed	Dim.
Dyddiad Gwneud y Penderfyniad	28 Ionawr 2025

I weld y drafodaeth bellach a gynhaliwyd ar yr eitemau uchod, cliciwch ar y ddolen hon.

Daeth y cyfarfod i ben ar 13:26.

This document is available in English / Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg.